

Oud en verslaafd

'Goedemiddag, alles goed man?' roept een uitgemergelde neger naar me. Hij hangt met een twaalftal andere verslaafden rond voor het houten barakje van Streetcornerwork aan de Flierbosdreef in Amsterdam Zuid-Oost. De verslaafden hier in de Bijlmer lijken me uitzonderlijk hoffelijk. Straathoekwerk organiseert hier 'werktrajecten' voor de verslaafden onder de naam Workforce. De mannen gaan dagelijks plantsoenen en straten schoonmaken, voor twaalf euro per dag en een warme maaltijd. Er zitten driehonderd man in het programma, zo'n honderd gaan dagelijks aan de slag. Schuin tegenover de barak ligt het gebouw waar sinds twee jaar de geïntegreerde drugsaanpak in Zuid-Oost is gehuisvest. Uniek voor Nederland. In één gebouw de GGD, de Dienst Werk en Inkomen, Streetcornerwork, de Jellinek Kliniek, de Reclassering en ook HVO-Querido, de organisatie die de huisvesting van verslaafden verzorgt. Erachter ligt het smetteloze Bijlmerpark, door projectleider van HVO-Querido Harrie Herfs gek-scherend het *Grote Gebruikersbos* genoemd, dé open scene. Op dit uur, halverwege de middag is het rustig, zijn er nog geen dealers en hosselaars actief. Pal tegenover Streetcornerwork, naast het politiebureau, ligt de 24-uursopvang voor drugsverslaafden, een zogenaamde bed-, bad- en broodvoorziening, 'waar de cliënten kunnen instromen'. Herfs leidt mij er rond. In de 24-uursopvang bevinden zich verschillende slaapzaaltjes met stapelbedden. Keurig alle-

maal, strakke dekentjes, naast elk bed een kratje met persoonlijke spullen. In een vrouwenzaaltje zie ik op een bed twee identieke knuffels, twee sigaren rokende aapjes. Zelfs de knuffels hier zijn *hooked*. Er zijn een gebruikersruimte, een computer- en fitnessruimte, een eetzaaltje en een muziekkamer met een PA-installatie om te jammen. Vroeger was dit een crisisopvang voor de

nacht, nu wonen er 39 semi-permanente verslaafde bewoners. 'Sommige cliënten wonen hier al acht jaar. We willen hier weer een echte crisisopvang maken.'

In stadsdeel Amsterdam Zuid-Oost leven ongeveer negenhonderd problematische harddrugsverslaafden, die tussen de veertig en de zeventig jaar zijn. Een groot deel van hen is al twintig tot veertig jaar verslaafd aan heroïne of cocaïne. Tachtig procent is van Antilliaanse of Surinaamse afkomst. Van de totale groep zitten er nu zeshonderd in één van de 'trajecten' van de geïntegreerde drugshulpverlening. Ze hebben allemaal een mentor, die hen volgt en controleert.

Er zijn methadonprogramma's en een klein heroïne-proefproject. Het beleid in het stadsdeel richt zich vooral op het van de straat halen van de verslaafden en ze fatsoenlijk huisvesten. Tussen de twee- en driehonderd man zijn nu ondergebracht in uiteenlopende

woonvormen van HVO-Querido en het Leger des Heils. Onder het huidige college van deelraadvoorzitter Elvira Sweet is het aantal voorzieningen de laatste twee jaar flink toegenomen. Tony is 51 jaar, afkomstig uit Paramaribo, woont 32 jaar in de Bijlmer en is twintig jaar verslaafd. Hij woont in een begeleid wonenproject van HVO-Querido. In 25 flatwoningen zijn per flat drie

verslaafden gehuisvest, waar dagelijks woonbegeleiders over de vloer komen voor ondersteuning en controle. De bewoners hebben hun eigen kamer en delen keuken en toilet. Tony sliep veertien maanden op straat. Hij is gestopt met 'bruin' (heroïne) en gebruikt alleen nog 'wit' (cocaïne). 'Ik moet elke dag een bolletje roken, hoor! Pas dan voel ik me goed. Normaal leven? Ik weet niet wat dat is. Je blijft in de cirkel van verslaving. Maar je kunt je rookwaren kopen. We komen aan onze trekken. Ik ben er happy mee. De meeste jongens zijn blij om een eigen stekje te hebben. We zijn blij dat dit wordt opgelost in de Bijlmer. Als je geen onderdak hebt, ben je snel geneigd om in de fout te gaan en mensen te gaan beroven.'

Door de geïntegreerde aanpak is het aantal aangiftes van drugsgelateerde delicten in 2005 ten opzichte van 2003 met veertig procent afgenomen. En de hoeveelheid meldingen van

'drugsoverlast' met eenzelfde percentage.

Ook al zit een groot deel in meer of mindere mate nog in de criminaliteit, met de bijstandsuitkering en bijverdiensten zijn heel wat verslaafden in staat om hun verslaving te financieren. Herfs: 'Zodra ze bij ons in een woonvoorziening zitten, zien we echt een forse afname van de criminele activiteiten. Als je twintig, dertig jaar verslaafd bent, ben je moe van dat bestaan.'

Bij HVO zijn ze al bezig met de grijze golf onder de verslaafden. Een flinke groep is bejaard en 'zorgafhankelijk' aan het worden. Als proef zijn er nu vier in een regulier verzorgingshuis met vijfhonderd andere bejaarden ondergebracht. Hugo is één van hen. Hij begon zijn 'loopbaan' in de nachtopvang en is via begeleid wonen doorgestroomd naar het verzorgingshuis. Hij komt oorspronkelijk uit Paramaribo, is 66 jaar, woont 41 jaar in Nederland. Hoewel hij al 25 jaar aan cocaïne is verslaafd, zit Hugo nog vol in het vlees. Er was een periode dat hij bolletjes vanuit Suriname naar Nederland smokkelde, maar hij had ook altijd een uitkering. 'Ik ben een verslaafde die alleen gebruikt als hij zijn uitkering krijgt. Dan gaat het ook meteen op. Ik gebruik drie, vier keer per week nu, omdat ik mijn uitkering in porties verdeeld over de week krijg.' Daarnaast werkt hij bij Workforce en zo rooit hij het heel behoorlijk. 'Ik heb alleen verslaafde vrienden. Je komt nooit meer uit die cirkel. Ik was de eerste in dat verzorgingshuis. En voel me heel happy daar.'